

A TANÁCS 1986. november 24-i 86/609/EGK IRÁNYELVE
a kísérleti és egyéb tudományos célokra felhasznált állatok védelmére vonatkozó
tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK TANÁCSA,

Tekintettel az Európai Gazdasági Közösség Alapító Szerződésére és különösen ennek 100. cikkére,

Tekintettel a Bizottság javaslatára⁽¹⁾,

Tekintettel az Európai Parlament véleményére⁽²⁾,

Tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére⁽³⁾,

Mivel a bizonyos kísérleti célokra felhasznált állatok védelmére hozott, jelenleg hatályban lévő nemzeti törvények tekintetében különbségek tapasztalhatók, melyek befolyásolhatják a közös piac működését;

Mivel ezen különbségek kiküszöbölése érdekében a tagállamok törvényeinek harmonizációja szükséges; mivel e harmonizáció biztosítaná, hogy a kísérleti és egyéb tudományos célra használt állatok számát minimálisra csökkentsék, az állatokat megfelelő módon kezeljék, hogy ne szenvedjenek, ne legyenek fájdalmaik, ne okozzanak nekik szükségtelenül tartós károsodást, illetve ha ahol ez elkerülhetetlen, a károsodást, fájdalmat minimálisra csökkentsék;

Mivel a kísérletek szükségtelen megismétlését el kell kerülni;

AZ ALÁBBI IRÁNYELVET FOGADTA EL;

1. cikk

⁽¹⁾ HL C 351. szám, 1985.12.31., 16.o.

⁽²⁾ HL C 255. szám, 1986.10.13., 250.o.

⁽³⁾ HL C 207. szám, 1986.08.18., 3.o.

Az irányelv célja hogy biztosítsa a tagállamokban, a kísérletekre vagy egyéb tudományos célra használt állatok védelmére hozott törvények, szabályozás és adminisztratív intézkedések összhangját, hogy lehetőség szerint ne befolyásolják a közös piac létesítését és működését, különös tekintettel a verseny torzulásaira vagy a kereskedelmi korlátokra;

2. cikk

Jelen irányelv céljaira az alábbi meghatározások alkalmazandók:

- (a) *'állat'*, ellenkező minősítés híján, valamennyi élő, nem-emberi gerincesre vonatkozik, beleértve a szabadon élő lárvákat és/vagy termékeny lárvaalakzatokat, kivéve a magzati vagy embrionális formában létezőket;
- (b) *'kísérleti állatok'* azok az állatok, melyeket kísérletek céljaira használnak vagy fognak használni;
- (c) *'tenyésztett állatok'* azok az állatok, melyeket hatóságilag jóváhagyott vagy bejegyzett intézményekben kimondottan kísérleti célokra tenyésztenek;
- (d) a *'kísérlet'* az állat bármely módon, kísérleti vagy egyéb tudományos célra történő használatát jelenti, mely annak fájdalmat, szenvedést, gyötrelmet vagy tartós károsodást okoz, beleértve minden szándékos vagy jogilag felelős tevékenységet, mely ilyen körülmények között állat születéséhez vezet, de kizárva a legkevésbé fájdalmas (azaz 'humánus') módszereket, melyek a mai gyakorlatban elfogadottak az állat megölésére vagy megjelölésére; a kísérlet akkor kezdődik, amikor az állatot előkészítik, és akkor fejeződik be, amikor már nincs szükség több megfigyelésre; érzéstelenítő vagy fájdalomcsillapító sikeres alkalmazása fájdalom, szenvedés, gyötrelme vagy tartós károsodás ellen nem jelenti azt, hogy az állatkísérlet ne essen jelen meghatározás körébe. Nem tartozik ide a nem-kísérleti, mezőgazdasági vagy klinikai állatorvosi gyakorlat;
- (e) a *'hatóság'* az egyes tagországok által arra kijelölt hatóságot vagy hatóságokat jelenti, mely felelős a jelen irányelv értelmében a végzett kísérletek ellenőrzéséért;
- (f) *'illetékes személy'* bármely személyt jelent, aki a tagállam megítélése szerint kompetens az irányelvben leírt funkció betöltésére;

- (g) a *'létesítmény'* telep, épület, épületcsoport vagy egyéb helyiség, mely magában foglalja a nem teljesen zárt vagy fedett, valamint a mobil helyiségeket is;
- (h) *'tenyésztelep'* olyan telep, ahol állatokat tenyésztének kísérleti felhasználás céljából;
- (i) *'ellátó telep'* az a létesítmény, ami nem tenyésztelep, de melyről állatokat szállítanak be kísérleti célra történő felhasználásra;
- (j) *'felhasználó intézet'* az a létesítmény, ahol állatokat használnak kísérleti célokra;
- (k) a *'megfelelően érzéstelenítve'* olyan, az érzékelést időlegesen megszüntető (helyi vagy általános) érzéstelenítést jelent, , mely a korszerű állatorvosi gyakorlatban alkalmazott módszerekhez hasonlóan hatásos;
- (l) a *'humánus ölésmód'* az állat megölésének - fajtól függő - módját jelenti, a fizikai és mentális szenvedés minimálisra csökkentésével.

3. cikk

Jelen irányelv állatok kísérleti felhasználására vonatkozik, mely célja az alábbiak egyike:

- (a) gyógyszerek, élelmiszerek, egyéb anyagok és termékek fejlesztésével, gyártásával, minőségével, hatékonyságával és biztonságával kapcsolatos tesztek:
 - i) az emberben, állatban vagy növényben okozott betegség, károsodás vagy egyéb rendellenesség elkerülése, megakadályozása, felismerése vagy kezelése;
 - (ii) emberek, állatok vagy növények fiziológiai feltételeinek vizsgálata, felmérése, szabályozása vagy módosítása;
- (b) a természetes környezet védelme, az emberek vagy állatok egészsége vagy jóléte érdekében.

4. cikk

Minden tagállam biztosítja, hogy az Állat- és növényvilág veszélyeztetett fajaira vonatkozó nemzetközi kereskedelmi egyezmény I. melléklete és az EGK 3626/82⁽¹⁾ sz. rendelet C.I.

⁽¹⁾ HL L 384. szám, 1982.12.31., 1.o.

melléklete értelmében veszélyeztetettnek minősített állatokat használó kísérleteket betiltsák, hacsak nem felelnek meg a fenti rendelet előírásainak és a kísérlet tárgya:

- a szóban forgó faj megőrzése érdekében folyó kutatás, vagy
- alapvető orvostudományi cél, ahol a szóban forgó fajok kivételesen, egyedülállóan alkalmasak a kérdéses célra.

5. cikk

Az állatokkal való általános törődés és azok elhelyezése tekintetében a tagállamok biztosítják, hogy:

- (a) minden kísérleti állatnak saját háza, környezete lesz, némi mozgási szabadsággal, és egészségük és jólétük érdekében, ellátják élelemmel, vízzel valamint megfelelő gondoskodásban részesítik;
- (b) a kísérleti állat fiziológiai és etológiai szükségletei kielégítésének korlátozása abszolút minimális legyen;
- (c) naponta ellenőrizik azokat a környezeti feltételeket, melyek között a kísérleti állatokat tenyésztik, tartják vagy használják;
- (d) szakember figyeli a kísérleti állatok jólétét és egészségi állapotát a fájdalom, az elkerülhető szenvedés, gyötrelem vagy tartós károsodás megakadályozása érdekében;
- (e) olyan előkészületeket tesznek, mely által az észlelt szenvedés vagy károsodás a lehető legrövidebb időn belül megszüntethető.

Az (a) és (b) pontokban foglalt rendelkezések végrehajtása érdekében a tagállamok szem előtt tartják a II. Mellékletben foglalt irányelveket.

6. cikk

1. Minden tagállam kijelöl egy vagy több hatóságot, mely felelős a jelen irányelvben foglalt előírások betartásának ellenőrzéséért.

2. Jelen irányelv alkalmazásának keretében a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az 1. pontban említett, kijelölt hatóság megfelelő tanácsadásban részesüljön a kérdéses ügyben illetékes szakemberek részéről.

7. cikk

1. A kísérleteket kizárólag csak az illetékes, erre felhatalmazott személyek hajthatják végre, vagy e személyek közvetlen felelőssége alatt működő személyek, ha a kísérleti vagy egyéb tudományos projekt megfelelő engedélyekkel rendelkezik az országos jogszabályi rendelkezések szerint.

2. A kísérletet nem kell végrehajtani, ha bebizonyosodik, hogy létezik más ésszerűen és gyakorlatilag kivitelezhető és tudományos szempontból kielégítő módszer a kívánt eredmény elérésére, mely nem teszi szükségessé az állat használatát.

3. Ha egy kísérletet végre kell hajtani, a fajok kiválasztása gondos megfontolást igényel, melyet szükség esetén a hatóságok felé indokolni kell. A kísérleti módszerek közül azt kell választani, melynél az alkalmazott állatok száma minimális, a legalacsonyabb neurofiziológiai érzékenységgel rendelkező állatokat használja, a legkevesebb fájdalmat, szenvedést, gyötrelmet vagy tartós károsodást okozza, és a legnagyobb valószínűséggel rendelkezik, a megfelelő eredmények elérésére.

Vadállatokon csak abban az esetben szabad kísérleteket végezni, ha a más állatokon végzett vizsgálatok nem elegendőek a kísérlet céljainak elérésére.

4. Minden kísérletet úgy kell megtervezni, hogy a kísérleti állatot megkíméljék a szükségtelen fájdalomtól, szenvedéstől és gyötrelemtől. A kísérleteket a 8. cikkben foglalt rendelkezések függvényében kell végrehajtani. A 9. cikkben foglalt előírásokat minden esetben be kell tartani.

8. cikk

1. Valamennyi kísérletet általános vagy helyi érzéstelenítéssel kell elvégezni.

2. A fenti 1. pont az alábbi esetekben nem alkalmazandó:

(a) ha az érzéstelenítés nagyobb traumát okoz az állatnak, mint maga a kísérlet;

- (b) ha az érzéstelenítés nem egyeztethető össze a kísérlet céljával. Ilyen esetekben megfelelő törvényi és/vagy adminisztratív intézkedéseket kell tenni annak érdekében, hogy ilyen kísérletet szükségtelenül ne végezzenek el.

Érzéstelenítést olyan súlyos sérülések esetében kell használni, melyek komoly fájdalmat okoznának.

3. Ha az érzéstelenítés nem lehetséges, fájdalomcsillapítókat (analgeticumokat) vagy más megfelelő módszert kell használni, hogy lehetőség szerint korlátozzuk a fájdalmat, szenvedést, gyötrelmet vagy károsodást, és hogy az állat egyetlen esetben se legyen kitéve erős fájdalomnak, gyötrelemnek vagy szenvedésnek.

4. Amennyiben az ilyen módszer a kísérlet céljával összeegyeztethető, az érzéstelenített állatnak ha az érzéstelenítő hatásának elmúltával várhatóan erős fájdalmai lesznek, időben megfelelő fájdalomcsillapítókat kell adni, vagy amennyiben ez nem lehetséges, valamilyen humánus módszerrel azonnal el kell pusztítani.

9. cikk

1. A kísérlet végén el kell dönteni, hogy életben tartható-e az állat vagy pedig valamilyen humánus módszerrel el kell pusztítani, attól függően, hogy egészségét ugyan minden egyéb tekintetben vissza tudják állítani, de életét nagy valószínűséggel tartós fájdalom vagy gyötrelmelel közepette tudja csak leélni.

2. Az 1. pontban említett döntést illetékes személynek, lehetőleg állatorvosnak kell meghoznia.

3. Ha a kísérlet befejeztével

(a) az állatot életben tartják, egészségi állapotának megfelelő gondoskodást kell kapnia állatorvos vagy más, illetékes személy felügyelete alatt, és az 5. cikkben foglalt követelmények szerinti körülmények között kell tartani. Mindazonáltal az alpontban foglalt feltételektől el lehet tekinteni, ha az állatorvos véleménye szerint az állat nem fog szenvedni;

(b) az állat nem tartható élve vagy nem élvezheti az 5. cikkben foglalt, jólétével kapcsolatos előnyöket, akkor a lehető leghamarabb el kell pusztítani valamilyen humánus módszerrel.

10. cikk

A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy állatoknak kísérletekben történő újbóli felhasználása megfeleljen ezen irányelv rendelkezéseinek.

Egy állatot különösen nem lehet egynél többször olyan kísérleteknél használni, melyek erős fájdalmat, gyötrelmet vagy szenvedést okoznak részére.

11. cikk

Jelen irányelv egyéb rendelkezéseinek ellenére, ha a kísérlet szabályszerű céljai érdekében szükséges, a hatóság engedélyt adhat arra, hogy a kérdéses állatot szabadon eresszék, amennyiben bizonyítottan mindent megtettek az állat maximális jólétének fenntartására mindaddig, amíg egészségi állapota ezt lehetővé teszi, és a közegészséget valamint a környezetet nem veszélyezteti.

12. cikk

1. A tagállamok megfelelő eljárásokat dolgoznak ki, melyek előírják, hogy a kísérletekről és a kísérleteket irányító személyekről a hatóságot előzetesen tájékoztatni kell.

2. Amennyiben egy állatnak olyan kísérletre történő felhasználását tervezik, amelynek során az erős fájdalmat szenved, vagy a fájdalmak várhatóan hosszantartóak, a kísérlet jogosságát a hatóságnak igazolnia és engedélyeznie kell. A hatóságnak megfelelő jogi és adminisztratív lépéseket kell tennie, ha nem bizonyított, hogy a kísérlet elegendő fontossággal bír az ember vagy állat alapvető szükségletei kielégítése szempontjából.

13. cikk

1. A kapott engedélyezési kérelmek és jelentések, valamint az elkészült beszámolók alapján, valamennyi tagállam hatósága begyűjti, és a lehetőségek szerint rendszeresen nyilvánosságra hozza az állatok kísérleti felhasználásával kapcsolatos statisztikai adatokat az alábbiak tekintetében:

(a) a kísérletekben felhasznált állatok száma és fajtája;

(b) A 3. cikkben említett kísérletekben felhasznált állatok számát szelektív kategóriánként;

(c) a törvényileg előírt kísérletekben felhasznált állatok száma, szelektív kategóriánként.

2. A tagállamok minden lehetséges lépést megtesznek annak érdekében, hogy biztosítsák a jelen irányelv értelmében továbbított, kereskedelmi szempontból kényes információk titkosságát.

14. cikk

A kísérleteket végrehajtó, kísérletekben résztvevő, a kísérleti állatok gondozásával - beleértve a felügyelői tisztséggel - megbízott személyeknek rendelkezniük kell a megfelelő ismeretekkel és képzettséggel.

A kísérletek végrehajtását felügyelő személyeknek különösképpen megfelelő képzést kell kapniuk a kísérleti munkával kapcsolatos tudományos területen, hogy képesek legyenek a laboratóriumi állatok megfelelő kezelésére a gondozására; sőt az őket alkalmazó hatóság felé igazolniuk kell feladataik ellátásához szükséges képzettségi szintet.

15. cikk

A tenyész- és ellátótelepekre a hatóság részéről történő jóváhagyás illetve bejegyzés szükséges, melynek meg kell felelnie az 5. és 14. cikk követelményeinek, a 19. (4) vagy 21. cikk értelmében adott felmentés esetét kivéve. Az ellátótelepek az állatokat csak tenyész-vagy ellátótelepektől szerezheti be, kivéve ha az állatot törvényesen importálták vagy elvadult, gazdátlan állat. Ez utóbbi rendelkezés hatálya alól, külön vagy eseti felmentés a szállító intézmény részére, csak a hatóság által meghatározott eljárás keretében adható.

16. cikk

A 15. cikk alapján adható jóváhagyás vagy bejegyzés részletesen leírja azt az intézményért felelős személyt, akit megbíznak az intézményben tenyésztett vagy tartott állatok megfelelő ellátásával kapcsolatos adminisztratív feladatok elvégzésével vagy elvégeztetésével illetve az 5. és 14. cikk követelményeinek teljesítésével.

17. cikk

1. A tenyésztő- és ellátó intézményeknek feljegyzést kell vezetniük az értékesített vagy elszállított állatfajok számáról, az eladás vagy szállítás időpontjáról, a megrendelő nevéről és címéről, valamint a kérdéses tenyésztő- vagy ellátó intézményben elpusztult állatfajok számáról.

2. Minden hatóságnak elő kell írnia azt a nyilvántartást, melyet az 1. pontban említett intézmény felelőse vezet és bocsát rendelkezésre; ezt a nyilvántartást az utolsó bejegyzéstől számított minimum három évig kell megőrizni és időszakosan ellenőriztetni a hatóság tisztviselője által.

18. cikk

1. A tenyésztő-, ellátó vagy felhasználó intézményben tartott minden egyes kutyát, macskát vagy egyéb nem-emberi élőlényt elbocsátás előtt egyedi azonosító jellel kell ellátni, a lehető legkevésbé fájdalmas módon, kivéve a 3. pontban említett eseteket.

2. Ha egy, jelzés nélküli kutya, macska vagy egyéb, nem-emberi élőlény kerül, elbocsátását követően első alkalommal, egy intézménybe, azt haladéktalanul megkülönböztető jelzéssel kell ellátni.

3. Ha egy, az 1. pontban említett intézményből kutyát, macskát vagy nem emberi élőlényt szállítanak át egy másik intézménybe elbocsátása előtt, amennyiben nem lehetséges a megjelölése, teljes dokumentációt - különösen az anyjára vonatkozó adatokat - kell vele adni, és ezen iratanyagot az átvevő intézménynek meg kell őriznie mindaddig, míg az állatot nem látják el jelzéssel.

4. Valamennyi, az átvett kutyával, macskával vagy nem-emberi élőlénnel kapcsolatos, azonosítási illetve származási adatot az intézménynek nyilvántartásba kell vennie.

19. cikk

1. A felhasználó intézményeket a hatóság veszi nyilvántartásba illetve hagyja jóvá. Intézkedések történnek arra vonatkozóan, hogy a felhasználó intézeteknek megfelelő berendezések és felszerelések álljanak rendelkezésre, az ott végzett kísérletekben alkalmazott állatokhoz; ezen berendezések tervezése, felépítése és működési módja biztosítsa, a kísérletek hatékonyságát a megfelelő és kívánt eredmények elérése céljából úgy, hogy a felhasznált állatok száma és az azoknak okozott fájdalom, szenvedés, gyötrelme és tartós károsodás minimális legyen.

2. Valamennyi felhasználó intézetben:

- (a) meg kell határozni az állatokról való gondoskodásért és a berendezés működéséért felelős személyt vagy személyeket;
- (b) megfelelő létszámú betanított személyzetnek kell rendelkezésre állnia;
- (c) megfelelő intézkedéseket kell tenni az állandó állatorvosi tanácsadás és kezelés rendelkezésre állása érdekében;
- (d) állatorvost vagy más illetékes személyt kell megbízni az állatok jólétével kapcsolatos tanácsadással.

3. A kísérleteket, amennyiben a hatóság engedélyezi, a felhasználó intézményeken kívül is el lehet végezni.

4. A felhasználó intézetekben csak a tenyész- vagy ellátó intézményektől származó állatokat lehet felhasználni, hacsak különleges és általános hatósági mentesítést nem kapnak ez alól. Amikor csak lehetséges tenyésztett állatokat kell felhasználni. Gazdátlan állatokat vagy házi fajokat nem lehet kísérlet céljaira használni. A jelen pont feltételei alapján hozott általános mentesítés nem terjedhet ki kóbor kutyákra és macskákra.

5. A felhasználó intézeteknek nyilvántartást kell vezetniük a felhasznált állatokról, és azokat a hatóság kívánságára be kell mutatniuk. Ezen nyilvántartásoknak tartalmazniuk kell a beszerzett állatok fajtát és számát, azt, hogy kitől szerezték be valamint megérkezésük időpontját. Ezt a nyilvántartást minimum három évig meg kell őrizni és be kell mutatni az azt kérő hatóságnak. A hatóság képviselői rendszeresen ellenőrzik a felhasználó intézeteket.

20. cikk

Amennyiben felhasználó intézetek állatokat tenyésztenek saját területükön történő kísérletek elvégzése céljából, csak egy bejegyzés vagy jóváhagyás szükséges a 15. és 19. cikkben foglaltak teljesítése céljából. Mindazonáltal ezen intézményeknek be kell tartaniuk az irányelv tenyésztésre és a felhasználó intézetekre vonatkozó rendelkezéseit.

21. cikk

Az I. mellékletben felsorolt, kísérleti célokra használandó fajoknak tenyésztett állatoknak kell lenniük, amennyiben különleges és általános mentesítést nem szereznek be a hatóság rendelkezései alapján.

22. cikk

1. A megismételt kísérletek elkerülésére, az országos vagy közösségi egészségügyi és biztonsági törvények betartása érdekében a tagállamok lehetőség szerint maximális mértékben elismerik a más tagállam területén lefolytatott kísérletből származó adatok érvényességét, hacsak további kísérletek nem bizonyulnak szükségesnek a közegészség és -biztonság védelme érdekében.

2. E célból a tagállamok, ahol megvalósítható és nem ellenkezik a meglévő közösségi irányelvek követelményeivel, tájékoztatják a Bizottságot saját, az állatkísérletekre vonatkozó törvénykezésükről és adminisztratív gyakorlatáról, bele értve azokat a követelményeket, melyeket a termékek piacra történő bevezetését megelőzően teljesíteni kell; továbbá tényeken alapuló tájékoztatást kell szolgáltatniuk a területükön végzett kísérletekről vagy engedélyekről illetve egyéb, a kísérletekkel összefüggő - adminisztratív részletekről .

3. A Bizottság egy állandó konzultációs bizottságot hoz létre, melyben a tagállamok képviseltetik magukat, és amely segíti a Bizottságot a megfelelő információcsere megszervezésében, a titkossági követelmények megtartásában, és amely abban is segítséget nyújt a Bizottságnak, hogy a jelen irányelv alkalmazásával kapcsolatban felmerülő kérdéseket megoldja.

23. cikk

1. A Bizottság és a tagállamok bátorítják az alternatív megoldások fejlesztésének és megvalósításának kutatását, melyek ugyanolyan szintű információt tudnak biztosítani, mint az állatkísérletek, vagy amelyek kevésbé fájdalmas eljárást vagy kevesebb állat felhasználását igénylik; és megtesznek minden más megfelelő lépést az e területen történő kutatás ösztönzésére. A Bizottság és a tagállamok figyelemmel követik a kísérleti módszerek fejlődési trendjeit.

2. A Bizottság 1987 vége előtt jelentést készít a fennálló Közöségi törvénykezésben meghatározott tesztek és irányelvek módosításának lehetőségéről, aholis figyelembe veszik az 1. pontban hivatkozott célkitűzéseket.

24. cikk

Jelen irányelv nem korlátozza a tagállamok jogát, hogy szigorúbb intézkedéseket tegyenek a kísérletekben felhasznált állatok védelmére illetve a kísérleti állatok felhasználásának ellenőrzésére vagy szigorítására. Különösképpen a tagállamok előzetes engedélyt kérhetnek a 12. (1) cikk rendelkezéseinek megfelelően bejelentett kísérletek vagy munkaprogramok elvégzéséhez.

25. cikk

1. A tagállamok 1989. november 24-ig megteszik a jelen irányelv teljesítéséhez szükséges intézkedéseket. Erről tájékoztatják a Bizottságot.
2. A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot azon nemzeti törvényi rendelkezésekről, melyek a jelen irányelvben foglalt területeken elfogadásra kerültek.

26. cikk

Három évet nem meghaladó rendszeres időközökben - első alkalommal a jelen irányelv notifikálását követő öt éven belül - a tagállamok beszámolnak a Bizottságnak arról, hogy milyen intézkedéseket hoztak e területen és megfelelő összegző jelentést küldenek a 13. cikk előírásai értelmében beszerzett információkról. A Bizottság jelentést készít a Tanács és az Európai Parlament részére.

27. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 1986. november 24-én.

a Tanács nevében
W. WALDEGRAVE
elnök

I. MELLÉKLET

A 21. CIKK RENDELKEZÉSEI ÁLTAL ÉRINTETT KÍSÉRLETI ÁLLATOK JEGYZÉKE

-	Egér	-	<i>Mus musculus</i>
-	Patkány	-	<i>Rattus norvegicus</i>
-	Tengeri malac	-	<i>Cavia porcellus</i>
-	Aranyhörcsög	-	<i>Mesocricetus auratus</i>
-	Nyúl	-	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
-	Nem-emberi emlősök		
-	Kutya	-	<i>Canis familiaris</i>
-	Macska	-	<i>Felis catus</i>
-	Fürj	-	<i>Coturnix coturnix</i>

II. MELLÉKLET

AZ ÁLLATOK ELHELYEZÉSÉRE ÉS ELLÁTÁSÁRA VONATKOZÓ IRÁNYELVEK (Az irányelv 5. cikke)

BEVEZETÉS

1. Az Európai Gazdasági Közösség Tanácsa úgy döntött, hogy az irányelv célja a tagállamok törvényeihez való illeszkedés a kísérleti és egyéb tudományos célra használt állatok védelmében annak érdekében, hogy kiküszöböljék azon különbözőségeket, melyek jelenleg a közös piac működését befolyásolhatják. A harmonizációnak biztosítania kell, hogy ezekről az állatokról megfelelő módon gondoskodjanak, ne érezzenek fájdalmat, ne szenvedjenek, ne szenvedjenek tartós károsodást és ne sebezzék meg őket szükségtelenül, vagy ha az utóbbi elkerülhetetlen, azt a minimálisra csökkentsék.
2. Igaz, hogy végeztek már kísérleteket helyi körülmények között szabadon élő, önellátó vadállatokon, de ezen kísérletek száma viszonylag csekély. A kísérletekben felhasznált állatok nagy többségét gyakorlati okokból bizonyos fajta fizikai ellenőrzés alatt kell tartani, mely lehet szabadtéri ól, vagy laboratóriumi kisállat-ketrec. Ez az a szituáció, ahol magas érdekek kerülnek konfliktusba. Egy részről ott van az állat, melynek mozgási, szociális kapcsolatbeli és egyéb életvitelbeli igényeit korlátozni kell, másrésről a kísérletet végrehajtónak és munkatársainak teljes mértékben kontroll alatt kell tartaniuk az állatot és környezetét. Ezen érdekütközés folyamán néha az állat az, aki a rövidebbet húzza.
3. A fentiekre tekintettel az 5. cikkben foglalt irányelv előírja az 'állat elhelyezése és a róla történő általános gondoskodás tekintetében az alábbiakat:
 - (a) valamennyi kísérleti állat részére gondoskodni kell megfelelő házról, környezetről, legalább némi mozgási szabadságról, ételről, vízről valamint egészsége és jóléte szempontjából megfelelő ellátásról;
 - (b) azon korlátozásokat, melyeken belül a kísérleti állat kielégítheti fiziológiai és etológiai igényeit, abszolút minimumra kell csökkenteni'.

-
4. A jelen melléklet bizonyos irányelveket rögzít, melyek az állatokról való gondoskodás és az állatok elhelyezése jelenlegi ismeretén és gyakorlatán alapul. A cél tehát az, hogy segítsük a hatóságokat, intézményeket és magánszemélyeket az irányelv ezirányú céljai megvalósításában.
 5. A gondoskodás szó, ha kísérleti célra szánt vagy kísérletben használt állatokra használjuk, az ember és állat kapcsolatának minden aspektusára vonatkozik. Lényegét tekintve az ember által mozgósított anyagi vagy nem anyagi források összessége annak érdekében, hogy az állat részére olyan mentális környezetet teremtsünk és tartsunk fenn, melyben a lehető legkevesebbet szenved és a kísérlet céljait illetően maximumot produkál. Ez ott kezdődik, mikor az állatot kijelölik kísérlet céljára és folytatódik mindaddig, míg vagy humánus módszerrel megölik, vagy az intézmény másképp rendelkezik róla a kísérlet lezárását követően az irányelv 9. cikke értelmében.
 6. A jelen Melléklet célja tanácsadás az állat megfelelő elhelyezésének megtervezésére vonatkozóan. Mindazonáltal vannak a laboratóriumi állatok tenyésztésére és tartására vonatkozó egyéb módszerek, melyek főleg a mikrobiológiai környezet kezelésének fokában különböznek. Tudatosítani kell az alkalmazottakban, hogy néha nekik kell döntést hozniuk az állatok jelleme és körülményei alapján, amennyiben az ajánlott szabvány szerinti hely nagysága nem elegendő különösen agresszív állatok esetében. A jelen mellékletben foglalt irányelvek alkalmazásával valamennyi, ilyen jellegű helyzet által támasztott körülményt figyelembe kell venni. Szükséges továbbá ezen irányelvek státusának tisztázása. Ezek, az irányelv rendelkezéseivel ellentétben, nem kötelező jellegűek, hanem olyan ajánlások, melyek elővigyázatosan alkalmazandók és támogatásként szolgálnak azon gyakorlat és szabvány alkalmazásához, melyre minden érintett félnek lelkiismerete szerint törekednie kell. E célból használtuk a 'kellene' kifejezést a szövegben ott is, ahol a 'kell vagy kötelező' a megfelelőbb kifejezés lett volna. Például magától értetődő, hogy ételről és vízről gondoskodni *kell* (lásd 3.7.2. és 3.8.).
 7. Végül gyakorlati és pénzügyi okok miatt a meglévő állat-elhelyezési berendezéseket nem szükséges mindaddig kicserélni, míg el nem használódtak, vagy egyéb módon használhatatlanná nem váltak. A jelen irányelv előírásainak megfelelő berendezéscsere esetén az új berendezésnek meg kell felelnie a jelen ólokba vagy ketrecekbe elhelyezett állatok számának és méretének.

MEGHATÁROZÁSOK

Jelen mellékletben az irányelv 2. cikkében foglalt meghatározásokon kívül az alábbi meghatározások szerepelnek:

- (a) *'tartó terem'* helyiségeket jelent, melyekben az állatokat rendszeren elszállásolják, vagy tenyésztés, vagy pároztatás vagy egy kísérlet lefolytatása céljából.
- (b) *'ketrec'* egy rögzített vagy mozgatható konténer, melyet tömör falak vesznek körül és legalább egyik oldalán rácsos vagy dróthálós fedett, melyben egy vagy több állatot tartanak vagy szállítanak; a tenyészet sűrűségének és a konténer méreteinek függvényében az állatok mozgása viszonylag korlátozott;
- (c) *'ól'* falakkal, ráccsal vagy dróthálós körülfalú terület, ahol egy vagy több állatot tartanak; a kerítés méretei és a tenyészet sűrűségének függvényében az állatnak általában több mozgástere van, mint a ketrecben;
- (d) *'kifutó'* egy fallal, kerítéssel, ráccsal vagy dróthálós körülfalú terület, általában kőépületeken kívül helyezkedik el, melyben az állatot tartják ketrecben vagy ólban, és ahol az állat időnként, etológiai vagy fiziológiai - mint pl. gyakorlat - szükségleteinek megfelelően szabadon mozoghat;
- (e) *'istálló'* kisebb helyiség három oldalfallal, rendszerint etetővel és elválasztott boxokkal, ahol egy vagy több állat tartható kikötve.

1. FIZIKAI LÉTESÍTMÉNYEK

1.1. Funkció és általános tervezés

- 1.1.1. A létesítményeket úgy építik, hogy megfelelő környezetet biztosítsanak a benne lakó fajoknak. Az építés gyakran arra is kiterjed, hogy illetéktelenek ne hatolhassanak be.

A nagyobb épületkomplexum részét képező kisebb létesítményekben ugyanolyan védelmi szabályokat kell rendszeresíteni, hogy a belépések számát korlátozzák és illetéktelenek ne hatolhassanak be.

- 1.1.2. Ajánlott, hogy a létesítményekben karbantartási programokat rendszeresítsenek annak érdekében, hogy megakadályozzák a berendezések meghibásodását.

1.2. Tartó helyiségek

- 1.2.1. Minden intézkedést meg kell tenni annak érdekében, hogy biztosítsák a helyiségek rendszeres és hatékony tisztítását és kielégítő higiénés színvonalat biztosítsanak. A falak és a mennyezet ellenálló bevonattal készüljön, sima, könnyen mosható felülettel. Különös figyelmet kell fordítani a csatlakozásokra ajtóknál, csővezetékeknél és kábeleknél. Ha vannak ajtók és ablakok, ezeket úgy kell építeni illetve védeni, hogy nem kívánt állatok ne mehessenek be. Szükség esetén kémlelőablak építhető be az ajtóba. A padlózatnak simának, csúszásmentesnek kell lennie, könnyen moshatónak, mely elbírja az etetők vagy egyéb nehéz berendezés súlyát károsodás nélkül. A csatorna-levezetések le kell fedni, és korláttal elválasztani az állatok behatolásának megakadályozására.
- 1.2.2. Azokban a helyiségekben, ahol az állatok szabadon futhatnak, a falazat és a padló felületét különösen ellenállóan kell kiképezni, hogy az erős igénybevételt kibírja és a tisztítási eljárásoknak is ellenálljon. Az anyag nem lehet veszélyes az állatok részére, és ügyelni kell arra is, hogy az állat meg ne sérthesse magát. Ezen helyiségekben szennyvízlevezető csatornák kívánatosak. Különös figyelmet kell szentelni a berendezéseknek és készülékeknek, hogy az állatok ne tehessenek kárt bennük vagy saját magukban. Ha szabadtéri mozgási lehetőség van, megfelelő intézkedéseket kell tenni, hogy idegenek és állatok oda ne juthassanak be.
- 1.2.3. Farmállatok (kecske, juh, szarvasmarha, sertés, ló, baromfi, stb.) tartására szánt helyiségeknek meg kell felelniük legalább a Gazdálkodási célokra tartott állatok védelméről szóló Európai Egyezményben lefektetett vagy más országos állatorvosi vagy egyéb hatóság által előírt szabványoknak.
- 1.2.4. A tartó helyiségek többségét általában házi rágcsálókra tervezik. Gyakran ezeket a helyiségeket nagyobb fajok elhelyezésére is használják. Vigyázni kell azonban arra, hogy összeférhetetlen fajokat ne helyezzenek el együtt.
- 1.2.5. A tartó helyiségeket olyan berendezésekkel kell ellátni, hogy szükség esetén kisebb kísérletek, beavatkozások itt elvégezhetők legyenek.

1.3. **Laboratóriumok, általános és speciális célú kísérleti helyiségek**

- 1.3.1. A tenyésztő vagy ellátó létesítményeknél megfelelő berendezésekről kell gondoskodni a küldésre felkészített állatok elszállításához.
- 1.3.2. Valamennyi intézménynél minimális laboratóriumi felszerelésnek rendelkezésre kell állni az egyszerű diagnosztikai tesztek, post-mortem vizsgálatok, és/vagy a minták begyűjtése végett, melyeket azután másutt alaposabb laboratóriumi vizsgálatnak vetnek alá.
- 1.3.3. Megfelelő szabályokat kell hozni annak érdekében is, hogy az újonnan érkező állatokat ne tegyék egy helyre már ott lévő - pl. karantén céljából - állatokkal. Külön helyiségeket kell fenntartani általános és speciális célú kísérletekre, amikor a kísérletek elvégzése vagy a megfigyelés nem célszerű vagy kívánatos a tartó helyiségben.
- 1.3.4. A beteg vagy sérült állatokkal külön-külön kell elhelyezni, erre megfelelő hely biztosítása szükséges.
- 1.3.5. Szükség szerint egy vagy két különálló műtőt kell berendezni megfelelő felszereléssel sebészeti kísérletek steril körülmények között történő elvégzésére. A műtét utáni felgyógyulásra, amennyiben az garantált, megfelelő létesítményt kell biztosítani.

1.4. **Szolgálati helyiségek**

- 1.4.1. Az állateledel-raktárhelyiségeknek hűvösnek, száraznak és féregmentesnek, az alom céljaira szolgálóknak száraznak és féregmentesnek kell lenniük. Azokat az anyagokat, melyek esetleg fertőzöttek vagy veszélyesek, külön kell raktározni.
- 1.4.2. Raktárhelyiségeket kell berendezni a tiszta ketrecek, műszerek és egyéb berendezések tárolására is.
- 1.4.3. A tisztító és mosó-helyiséget megfelelő nagyságúra kell méretezni, hogy elhelyezhető legyen benne a felszereléseket fertőtlenítő és tisztító berendezés. A tisztítási folyamatot úgy kell megszervezni, hogy a tiszta és szennyezett berendezések teljesen külön legyenek, és így megakadályozzuk a frissen tisztítottak fertőződését. A falakat és padlót megfelelően ellenálló anyaggal kell bevonni valamint hatékony szellőző-berendezést felállítani, hogy eltávolítsa a meleg párát és nedvességet.

- 1.4.4. Az állati tetemek és hulladékok tárolására higiénikus raktárt kell berendezni. Ha az égetés a helyszínen nem megoldható vagy nem kívánatos, megfelelő módon biztosítani kell ezen anyagok elhelyezését a helyi szabályoknak és rendelkezéseknek megfelelően. Különös óvatossággal kezelendők az igen mérgező és radioaktív anyagok.
- 1.4.5. A közlekedő területek tervezésének és építésének meg kell felelnie a tartó helyiségek színvonalának. A folyosóknak elég széleseknek kell lenni, hogy hordozható berendezéseket szállítani ill. mozgatni lehessen.

2. A TARTÓ HELYISÉGEK KÖRNYEZETE ÉS ANNAK ELLENŐRZÉSE

2.1. Szellőzés

- 2.1.1. A tartó helyiségeket megfelelő szellőzéssel kell ellátni, hogy az ott tartott fajok szükségleteit kielégítse. A szellőzés célja friss levegő biztosítása és a szagok, mérgező gázok, por valamint fertőző anyagok szintjének minimális értéken való tartása. A rendszer csökkenti a túlzott meleget és a nedvességet is.
- 2.1.2. A helyiség levegőjét rendszeresen cserélni kell. Óránként 15-20-szor történő levegőcsere az elfogadott arány. Mindazonáltal bizonyos feltételek mellett, pl. ahol a tenyészet sűrűsége alacsonyabb, 8-10 légcseré óránként is elegendő vagy egyáltalán nem szükséges a mechanikus légcseré. Más körülmények viszont gyakoribb légcserét tesznek szükségessé. Elkerülendő a kezeletlen levegő újrakeringtetése. Ki kell azonban hangsúlyozni, hogy még a leghatékonyabb rendszer sem pótolhatja a tisztítás hiányosságait vagy a hanyagságot.
- 2.1.3. A szellőzőrendszert úgy kell tervezni, hogy ne okozzon káros huzatot.
- 2.1.4. Tilos a dohányzás azon helyiségekben, ahol állatokat tartanak.

2.2. Hőmérséklet

- 2.2.1. Az 1. táblázat tartalmazza az ajánlott, betartandó hőmérsékleti határokat. Kihangsúlyozandó, hogy ezek az értékek csak felnőtt, normál állatok esetében érvényesek. Újszülött és fiatal állatok esetében sokszor sokkal magasabb hőmérsékleti

szint szükséges. A helyiségek hőmérsékletét az állatok hőszabályozásában fellépő változások függvényében kell állítani, melyeket speciális fiziológiai körülmények vagy a kísérlet hatása vált ki.

2.2.2. Az Európában uralkodó klimatikus viszonyok mellett felmerülhet annak szükségessége, hogy olyan rendszert állítsanak fel, amely nyáron hűt, és télen fűt.

2.2.3. Felhasználói létesítményekben a tartó helyiségekben pontos hőmérséklet-szabályozás válhat szükségessé, mert a környezeti hőmérséklet olyan fizikai tényező, melynek jelentős hatása van valamennyi állat anyagcseréjére.

2.3. **Nedvesség**

A relatív nedvességtartalom (RH) szélsőséges változásai ellentétes hatással vannak az állatok jólétére és egészségére. Ajánlatos ezért, hogy a tartó helyiségekben az RH-szint a fajok által kívánnak feleljen meg, ami normális esetben $55\% \pm 10\%$. Feltétlenül elkerülendő a 40% alatti és 70% feletti értékek huzamosabb ideig történő fenntartása.

2.4. **Világítás**

Ablaktalan helyiségekben szabályozható világításról kell gondoskodni egyrészt az állatok biológiai szükségletei miatt, másrészt a megfelelő munkakörülmények biztosítása érdekében. Szükséges még a fény-intenzitás valamint a sötét-világos ciklus szabályozhatósága. Ahol albínó állatok vannak, figyelembe kell venni ezek fényérzékenységét (ld. még 2.6.).

2.5. **Zaj**

A zaj fontos zavaró tényező az állattartásban. A tartó és kísérleti helyiségeket szükséges a hallható és a magasabb frekvenciákban a hangos lármaforrások elleni szigeteléssel ellátni, hogy az állatok viselkedésében és fiziológiájában fellépő zavarokat elkerüljük. A hirtelen zaj jelentős változást okozhat a szervi funkciókban, de, mivel ez néha elkerülhetetlen, tanácsos a tartó és kísérleti helyiségekben folyamatos, de mérsékelt intenzitású zaj, mint pl. lágy zene biztosítása.

2.6. Riasztórendszerek

Azok a létesítmények, ahol nagyszámú állatot tartanak, igen sérülékenyek. Ajánlott ezért olyan berendezés felállítása, mely jelzi az esetleges tüzet vagy idegenek behatolását. A szellőző rendszer meghibásodása vagy leállása egy másik veszélytényező, mely igen súlyos következményekkel, néha az állatok elpusztulásával is járhat, pl. megfulladhatnak vagy a túl magas hőmérséklet miatt meghalhatnak vagy, kevésbé súlyos esetekben negatív hatással lehet a kísérlet kimenetelére, amelyet meg kell ismételni. Megfelelő kontrollberendezéseket kell tehát beépíteni a szellőző és fűtőrendszerbe, hogy az alkalmazottak azok megfelelő működését nyomon tudják követni. Garancia alatt egy állandóan üzemkész generátorról kell gondoskodni az állatok életfenntartó rendszereinek és a világítás esetleges pótlására, ha az elektromos rendszer meghibásodik vagy áramkimaradás lép fel. Meg kell ismertetni a személyzettel a vészhelyzetben teendő intézkedéseket. Az akváriumokat fel kell szerelni riasztóval vízkimaradás esetére. Arra is gondot kell fordítani, hogy a riasztórendszer működése a minimális zavart keltse csak az állatok körében.

3. GONDOZÁS

3.1. Egészség

- 3.1.1. A létesítményért felelős személynek biztosítani kell, az állatok rendszeres az állatok rendszeres ellenőrzését, az elhelyezés felügyeletét és állatorvos vagy más illetékes személy részéről történő gondoskodást.
- 3.1.2. Az állatokat fenyegető potenciális veszély felmérése alapján megfelelő figyelmet kell szentelni a személyzet egészségének és higiéniájának.

3.2. Befogás

Vad és vadon élő állatok befogását csak tapasztalt személyek végezhetik humánus módszerekkel, akik alapos tudással rendelkeznek a befogandó állatok szokásairól és élőhelyeiről. Ha a befogáshoz altató vagy más érzéstelenítő szer szükséges, ezt csak állatorvos vagy más illetékes személy adhatja be. A komolyan sérült állatokat a lehető leggyorsabban állatorvosi kezelésben kell részesíteni. Ha az állatorvos szerint az állat csak fájdalmakkal, vagy szenvedéssel élhet tovább, az állatot humánus módszerrel

azonnal meg kell ölni. Állatorvos hiányában a súlyos sérülésnek kitett állatot haladéktalanul meg kell ölni humánus módszerrel.

3.3. **Csomagolás és szállítási körülmények**

A szállítás kétségtelenül minden állat számára stresszélményt jelent, melyet a lehetőség szerint minimálisra kell csökkenteni. A feladó feladata annak ellenőrzése, hogy a szállítandó állat jó egészségben van-e. Beteg vagy egyéb rendellenes állapotban lévő állat csak akkor szállítható, ha az gyógykezelési vagy diagnosztikai okokból feltétlenül szükséges. Különös gonddal lehet előrehaladottan vemhes állatokat szállítani. Nem szállíthatók olyan nőtény állatok, melyek várhatóan a szállítás közben szülnek, vagy melyek a feladást megelőzően negyvennyolc órával szültek. A feladónak és szállítványozónak minden óvintézkedést meg kell tenni a csomagolásnál, behelyezésnél és szállításnál, hogy a nem megfelelő szellőzés, szélsőséges hőmérséklet, étel vagy ital hiánya, hosszú álldogálás nem okozzon szenvedést az állatnak. A fogadót tájékoztatni kell a küldemény feladásáról és várható megérkezéséről, hogy minden elő tudjon készíteni az állatok fogadására és kezelésére. Állatok szállítására vonatkozásában a 77/489/EGK és 81/389/EGK irányelvek előírásai alkalmazandók, szigorúan be kell tartani az országos előírásokat és törvényeket valamint a Nemzetközi Légiszállítási Egyesülés és az Állat-Légiszállítási Egyesülés szabályait.

3.4. **Átvétel és kicsomagolás**

Az állatküldeményeket azonnal át kell venni és haladéktalanul kicsomagolni. Átvizsgálás után az állatokat azonnal tiszta ketrecekben vagy ólban kell elhelyezni és étellel, itallal ellátni. Beteg, vagy rendellenes állapotban lévő állatokat megfigyelés alatt kell tartani, elkülönítve a többi állattól. Ezeket állatorvos vagy más felelős személy haladéktalanul vizsgáljon meg, és szükség szerinti kezelést kell kapniuk. Ott, ahol nincs esély a felgyógyulásra, az állatot humánus módszerrel meg kell ölni. Végül valamennyi átvett állatot nyilvántartásba kell venni és megjelölni az irányelv 17, 18, 19 (5) cikkeiben foglalt előírások szerint. A szállítási rekeszeket, dobozokat azonnal meg kell semmisíteni, ha azok fertőtlenítése nem lehetséges.

3.5. Karantén, elkülönítés és akklimatizálás

3.5.1. A karantén célja:

- (a) a létesítményben lévő többi állat megóvása;
- (b) az emberek állati fertőzéstől való megóvása;
- (c) a jó tudományos gyakorlat elősegítése.

Amennyiben a létesítménybe érkezett állatok egészsége kielégítő, ajánlatos egy ideig karanténban tartani őket. Némely esetben, pl. veszettség esetén, ezt az időszakot a tagállam országos törvényei írják elő. Más esetekben a karantén ideje változhat, és a körülmények alapján illetékes személy határozza meg: általában a létesítmény által kijelölt állatorvos (ld. még 2. táblázatot).

Az állatokat kísérleti célokra fel lehet használni a karantén ideje alatt, miután akklimatizálódtak új környezetükhöz, és már nem jelentenek komoly kockázatot más állatok vagy emberek részére.

3.5.2. Ajánlatos olyan helyiségek biztosítása, ahol elszigetelhetők azok az állatok, melyek egészségi állapota gyanús vagy ilyen jeleket mutat, melyek veszélyt jelenthetnek más állat vagy ember részére.

3.5.3. Még ha úgy is tűnik, hogy az állatok jó egészségben vannak, gondozásuk szempontjából célszerű egy ideig akklimatizálni őket mielőtt kísérletekre lennének használva. Ennek ideje több tényezőtől függ, mint pl. a stressz, melynek ki voltak téve, a stressz pedig szintén több tényező függvénye, mint pl. a szállítás ideje és az állat kora. Az akklimatizálás idejét illetékes szakember állapítja meg.

3.6. Ketreche zárás

3.6.1. Az állatok elhelyezésére vonatkozóan két nagy rendszert különböztetünk meg.

Először az a rendszer, melyet tenyésztésnél, eladásnál vagy felhasználói létesítményekben bio-orvosi területen használnak, és amely olyan állatok elhelyezésére készült, mint rágcsálók, nyulak, húsevők, madarak és nem-emberi főemlősök és néha kérődzők, sertések és lovak. Ajánlott szempontok ketrecek, ólok,

kifutók és istállók kialakításánál a 3-13 táblázatokban találhatók. További segítséget nyújt a minimális ketrecméretek kialakításánál az 1-7 ábra. Továbbá megfelelő tájékoztatást nyújt a tenyésztési sűrűség felmérésére a 8-12 ábra.

Másodszor, van egy olyan rendszer, mely gyakori a csak farm- és hasonló nagyságú állatokon kísérletező létesítményekben. Ezek felszereltsége az általános állatorvosi szabványoknak felel meg.

- 3.6.2. A ketrecek vagy ólokat olyan anyagból kell készíteni, mely ártalmatlan az állat egészségére, a kialakításnak olyannak kell lennie, hogy az állat ne sérthesse meg magát, és - hacsak nem eldobható - a tisztító és fertőtlenítő szereknek ellenálló anyagból készüljenek. Különös figyelmet kell szentelni a ketrecek tervezésére és az ólak padlózatának kialakítására, mert ezek különbözők lehetnek az állatfaj és az állatok kora függvényében, és alkalmaznak az ürülék eltávolítására.
- 3.6.3. Az ólokat a fajok jóléte függvényében kell kialakítani. Lehetővé kell tenniük bizonyos etológiai szükségletek kielégítését (pl. mászási lehetőség vagy időleges elrejtőzési igény), alkalmasak legyenek megfelelő tisztításra, és meg kell hogy gátolják más állatokkal való érintkezést.

3.7. Takarmányozás

- 3.7.1. A takarmány kiválasztásánál, előállításánál és elkészítésénél különös gondot kell fordítani arra, hogy ne tartalmazzon vegyi, fizikai vagy mikrobiológiai szennyeződést. A takarmányt szoros, zárt zsákokba kell csomagolni, melyre az előállítás időpontját rábélyegzik. Az takarmány csomagolása, szállítása és raktározása is feleljen meg azon körülményeknek, melyek megakadályozzák annak szennyeződését, megromlását vagy megsemmisülését. A raktárhelyiségnek hűvösnek, sötétnek, száraznak és féregmentesnek kell lennie. Gyorsan romló tápanyagokat, mint zöldféle, zöldség, gyümölcs, hús, hal, stb. hűtőtermekben, hűtőszekrényben vagy fagyasztóban kell tárolni.

Az takarmány adagolására szolgáló eszközöket, edényeket, tölcséreket, stb. rendszeresen tisztítani kell, és szükség esetén fertőtleníteni. Ha nedvességtartalmú takarmány kerül beadásra, vagy ha a takarmány könnyen szennyeződhet vízzel, vizelettel, stb. az eszközöket naponta kell tisztítani.

3.7.2. Az takarmány szétosztásának lebonyolítása nagy mértékben függ a fajoktól, de mindenképpen olyannak kell lennie, amit az illető faj fiziológiai szükséglete megkíván. Minden egyes állatnál figyelmet kell arra fordítani, hogy hozzájusson a takarmányhoz.

3.8. **Víz**

3.8.1. Szennyeződésmentes tiszta ivóvíz mindig álljon az állatok rendelkezésére. Szállítás alatt elfogadható a víz nedves diéta formájában történő bejuttatása. A víz mindazonáltal a mikroorganizmusok táptalaja, ezért az itatásnál arra kell törekedni, hogy minimálisra csökkentsük a veszélyt. Általában két módszer használatos: a palack és az automata rendszer.

3.8.2. A palackot gyakran alkalmazzák kis állatok esetében, mint a rágcsálók és a nyulak. A palackoknak átlátszó anyagból kell készülniük, hogy figyelni lehessen annak tartalmát. Kialakításánál ügyelni kell arra, hogy szélesszájú legyen, mely a megfelelő tisztítás miatt fontos, és ha műanyagból van, kiöblíthetőnek kell lennie. A kupakoknak, dugóknak és csöveknek szintén sterilizálhatónak kell lenniük és könnyen tisztíthatónak. A palackoknak és tartozékoknak szétszerelhetőnek kell lenniük, hogy rendszeresen lehessen ezeket tisztítani és fertőtleníteni. Ajánlott, hogy a palackokat inkább cseréljük le tiszta steril palackokra, mintsem a tartó helyiségben újratöltsük.

3.8.3. Az automata itatót rendszeresen ellenőrizni kell, karbantartani és átmosni, hogy elkerülhető legyen a baleset vagy fertőződés. Szilárd padlózati ketrec használata esetén ügyelni kell arra, nehogy elöntse a víz. A rendszert rendszeresen bakteriológiai ellenőrzésnek kell alávetni, és a víz minőségét is időszakonként ellenőrizni.

3.8.4. A közművektől érkező víz mikroorganizmusokat tartalmaz, melyeket általában ártalmatlanoknak tartanak, hacsak nem mikrobiológiailag meghatározott állatról van szó. Ilyen esetben a víz kezelése szükséges. A vízművektől érkező vizet általában klórral kezelik, hogy a mikroorganizmusok elszaporodását gátolják. Ez azonban nem mindig elegendő bizonyos potenciális pathogén, mint pl. a *Pseudomonas* szaporodásának megakadályozására. Továbbá módszer erre a célra a vízben lévő klór mennyiségének növelése, vagy a víz savasítása is ezt a célt szolgálja.

3.8.5. Halaknál, kételtűeknél és hüllőknél a savakkal, klórral és egyéb vegyszerrel szembeni tolerancia fajról fajra tág határok között változik. Ezért az akváriumok és medencék

vízének minőségét az egyedi fajok toleranciahatárai és szükséglete szerint kell meghatározni.

3.9. **Alom**

Az alom legyen száraz, nedvfelszívó, nem porszerű, nem mérgező, és fertőző élősködőktől, férgekől és más szennyeződésektől mentes. Bizonyos ipari melléktermékek vagy hulladékok, mint pl. zúzott papír, használható.

3.10. **Mozgás és kezelés**

3.10.1. Ajánlatos, hogy az állatoknak legyen bizonyos mozgási lehetősége..

3.10.2. A kísérlet folyamán az állat teljesítményét nagy mértékben befolyásolja, hogy mennyire bízik az emberben és ezt fejleszteni kell. Vad vagy vadon élő állatok valószínűleg soha nem válnak ideális kísérleti alannyá. Más a helyzet a háziasított állatok esetében, melyek ember mellett születtek és nőttek fel. Az egyszer megnyert bizalmat pedig meg kell tartani. Ajánlatos ezért a gyakori kapcsolattartás, hogy az állat megszokja az emberi jelenlétet és tevékenységet. Időt kell szentelni az állatokhoz való beszédre, a kezelésükre, tisztogatásukra. Az alkalmazottaknak kedvesnek, gyöngédnek és határozottnak kell lenniük az állatokkal való kapcsolat során.

3.11. **Tisztítás**

3.11.1. A létesítmény színvonala nagy mértékben függ a higiéniai körülményektől. Fix napirend alapján kell a ketrecekben és ólakban az alomcserét végezni.

3.11.2. Megfelelő rutint kell kialakítani a ketrecek, azok részei, palackok és egyéb berendezések tisztítására, mosására, szennymentesítésére és szükség esetén fertőtlenítésére. Igen magas tisztasági szintet kell fenntartani a tartó helyiségekben, a mosó és raktárhelyiségekben.

3.11.3. A szabadtéri ólok, ketrecek és kifutók alapját képező anyagot rendszeresen kell tisztítani és ha szükséges felújítani, nehogy fertőzés vagy élősködők forrásává váljon.

3.12. Az állatok humánus kiirtása

3.12.1. Az állatok humánus módon történő kiirtása nagy szakértelmet igényel, melyet csak alapos képzés során lehet elsajátítani.

3.12.2. A teljesen tudattalan állatot el lehet véreztetni, de olyan szereket, melyek megbénítják az izmokat még a tudattalan állapot előtt, idegbénító hatású szereket, vagy elektrosokkot mielőtt az áram áthaladna az agyon előzetes érzéstelenítés nélkül nem szabad alkalmazni.

A tetem eltávolítása, kidobása tilos a hullamerevség beállta előtt.

1 TÁBLÁZAT

Irányelvek a szobahőmérséklet megválasztására (ketrecben, ólban vagy belső kifutóban tartott állatok)

Fajok vagy fajcsoportok	Optimális tartomány C ⁰ -ban
Nem-emberi főemlősök (Új Világ)	20 - 28
Egér	20 - 24
Patkány	20 - 24
szíriai hörcsög	20 - 24
Versenyegér	20 - 24
tengeri malac	20 - 24
nem-emberi főemlős (Óvilág)	20 - 24
Fürj	20 - 24
Nyúl	15 - 21
Macska	15 - 21
Kutya	15 - 21
Vadászgörény	15 - 21
Baromfi	15 - 21
Galamb	15 - 21
Disznó	10 - 24
Kecske	10 - 24
Juh	10 - 24
Szarvasmarha	10 - 24
Ló	10 - 24

Megjegyzés: speciális esetekben, például ha az állat nagyon fiatal vagy szőrtelen, a fentieknél magasabb hőmérséklet szükséges.

2 TÁBLÁZAT

Irányelvek a helyi karantén idejére

Bevezető megjegyzés: importált állatok esetében a karantén idejét az illető tagállam nemzeti szabályozása szerint állapítják meg. Helyi karanténidő tekintetében az időtartamot, a körülmények függvényében illetékes szakember állapítja meg, aki rendszerint a telep által kijelölt állatorvos.

Faj	Napok száma
Egér	5 - 15
Patkány	5 - 15
Versenyegér	5 - 15
tengeri malac	5 - 15
szíriai hörcsög	5 - 15
Nyúl	20 - 30
Macska	20 - 30
Kutya	20 - 30
nem-emberi főemlős	40 - 60

3. TÁBLÁZAT

Irányelvek a kistrágsálók és nyulak ketrecének kialakításához
(tenyésztésnél és kísérletek alatt)

Faj	Minimális ketrec padozat cm ²	Minimális ketrec- magasság cm
egér	180	12
patkány	350	14
szíriai hörösög	180	12
tengeri malac	600	18
nyúl 1 kg	1 400	30
2 kg	2 000	30
3 kg	2 500	35
4 kg	3 000	40
5 kg	3 600	40

Megjegyzés: a 'ketrec-magasság' a függőleges távolság a ketrec padozata és a fedél vagy a ketrec felső vízszintes része között.

Kísérletek tervezésénél figyelembe kell venni az állat potenciális növekedését, hogy a fenti táblázat alapján megfelelő tér álljon rendelkezésére a kísérlet valamennyi fázisában.

Lásd még az 1-5. és a 8-12. ábrákat.

4. TÁBLÁZAT

Irányelvek kistrágcslók szaporításánál alkalmazott ketrecméretekhez

Faj	Minimális alapterület az anya és az alom részére Cm ²	Minimális ketrec- magasság cm
egér	200	12
patkány	800	14
szíriai hörcsög	650	12
tengeri malac	1 200	18
tengeri malac - harem	1 000 felnőttenként	18

Megjegyzés: a 'ketrec-magasság' meghatározását lásd a 3. táblázatnál.

5. TÁBLÁZAT

Irányelvek nyulak szaporításánál alkalmazott ketrecméretekhez

Nőstény nyúl súlya kg	Minimális ketrec- alapterület / nyúl + alom m ²	Minimális ketrec- magasság cm	Minimális fialófészek- alapterület m ²
1	0,30	30	0,10
2	0,35	30	0,10
3	0,40	35	0,12
4	0,45	40	0,12
5	0,50	40	0,14

Megjegyzés: a 'ketrec-magasság' meghatározását lásd a 3. táblázatnál.

Az egy nőstény nyúlra és alomra eső minimális alapterület magába foglalja a fialófészek alapterületét is. Lásd még a 6. ábrát.

6. TÁBLÁZAT

Irányelvek macskák elhelyezésére
(kísérletek és szaporítás alatt)

A macska súlya	Minimális ketrec- alapterület macskánként	Minimális ketrec- magasság	Minimális ketrec- alapterület / nősténymacska + alom	Minimális ól- alapterület / nősténymacska + alom
kg	m ²	Cm	m ²	m ²
0,5 - 1	0,2	50	-	-
1 - 3	0,3	50	0,58	2
3 - 4	0,4	50	0,58	2
4 - 5	0,6	50	0,58	2

Megjegyzés: a macskák ketrecben történő elhelyezése szigorúan korlátozott. Az így elhelyezett macskákat naponta legalább egyszer ki kell engedni mozgásra, amennyiben ez nem ellenkezik a kísérlet céljával. A macskalakba piszok-tálcát, tágas polcot a pihenésre és megfelelő tárgyakat mászásra, valamint körömkoptatási alkalmatosságot kell elhelyezni.

A 'ketrec-magasság' a függőleges távolság a padló legmagasabb pontja és a ketrec tetejének legalacsonyabb pontja között.

A minimális alapterület kiszámításánál a polc területe is beszámítandó. A minimális ketrec-alapterület nőstény macskánként és almonként magába foglalja a fialófészek 0,18 m² területét is.

Lásd még a 7. ábrát.

7. TÁBLÁZAT
Irányelvek kutyák ketrecben történő elhelyezéséhez
(kísérlet alatt)

A kutya magassága vállcsúcsig	Minimális ketrec- alapterület kutyánként	Minimális ketrec- magasság
cm	m ²	cm
30	0,75	60
40	1,00	80
70	1,75	140

Megjegyzés: kutyák csak addig tarthatók ketrecben, amíg az feltétlenül szükséges a kísérlet céljaira.

A ketrecbe tett kutyákat naponta legalább egyszer ki kell engedni mozgási gyakorlatra, hacsak ez nem ellenkezik a kísérlet céljával. Meg kell határozni egy olyan határidőt, melyen túl a kutya nem tartható ketrecben napi mozgásgyakorlat nélkül. A gyakorlótérnek elég nagynak kell lenni ahhoz, hogy az állat részére szabad mozgást tegyen lehetővé. Rácsos padló nem alkalmazható kutyaketrecekben, hacsak ez a kísérlet céljaihoz kimondottan nem szükséges.

A nagy magassági különbségek és a különféle kutyafajták magassága és súlya korlátozott összefüggésének fényében a ketrec-magasság az állatok marmagasságán kell, hogy alapuljon. Általános szabályként kimondható, hogy a minimális ketrec-magasság kétszer akkora legyen, mint a marmagasság.

A 'ketrec-magasság' meghatározását lásd a 6. táblázatnál.

8. TÁBLÁZAT

Irányelvek kutyák ólban való tartására (tenyésztésben, kísérletek alatt és szaporításnál)

A kutya súlya kg	Minimális ól- alapterület / kutya m ²	Minimális csatlakozó gyakorlótér / kutya	
		3 kutyáig m ²	3-nál több kutya m ²
< 6	0,5	0,5 (1,0)	0,5 (1,0)
6 - 10	0,7	1,4 (2,1)	1,2 (1,9)
10 - 20	1,2	1,6 (2,8)	1,4 (2,6)
20 - 30	1,7	1,9 (3,6)	1,6 (3,3)
> 30	2,0	2,0 (4,0)	1,8 (3,8)

Megjegyzés: a zárójelbe tett számok a kutya teljes mozgásterét jelentik, azaz az ól területe plusz a csatlakozó mozgási terület. Az állandóan szabadon tartott kutyák részére átjárást kell biztosítani egy védett, fedett helyre, ahova rossz idő esetén behúzódhatnak. Ahol a kutyákat rácsos padlón tartják, biztosítani kell részükre szilárdpadlós alvóteret is. Rácsos padlózatot csak abban az esetben lehet alkalmazni, ha az a kísérlet céljaira szükséges. Az ólakat úgy kell elválasztani egymástól, hogy a kutyák ne tehessenek kárt egymásban.

Minden ólat megfelelő csatorna-levezetéssel kell ellátni.

9. TÁBLÁZAT

Irányelvek nem-emberi főemlősök ketrecben tartásához
(tenyésztéshez, kísérletek során és szaporításhoz)

Bevezető megjegyzés: a főemlősök széles méret- és sajátosságbeli különbségei miatt igen fontos, hogy a ketrec formája, belső felszerelése és méretei megfeleljenek sajátos szükségleteiknek. A főemlősök részére a ketrec teljes légtere éppolyan fontos, mint annak alapterülete. Általános elvként a ketrecek magassága emberszabású és más majmok esetében a lehető legnagyobb kell, hogy legyen. A ketrecek magassága minimum akkora legyen, hogy az állat felegyenesedve felállhasson. A brachiator-fajoknál a ketrec magasságát úgy kell meghatározni, hogy a mennyezetről teljes terjedelmükben hintázhassanak anélkül, hogy a lábuk a padlózatot érné. Ahol lehetséges, ülőrudakat kell elhelyezni, hogy az emlősök használhassák a ketrec felső terét is.

Egymással összeférő emlősöket kettesével lehet egy-egy ketrecben elhelyezni. Ahol nem lehet őket párosával tartani, a ketrecet úgy kell felállítani, hogy láthassák egymást, de szükség esetén ez meggátolható kell, hogy legyen.

A fenti megfigyelések függvényében az alábbi táblázat általános irányelveket tartalmaz a leggyakrabban alkalmazott fajcsoportok ketrecben történő tartására (*Ceboidea* és *Cercopithecoidea* főcsaládok).

A főemlős súlya	Minimális ketrec- alapterület egy vagy két állat számára	Minimális ketrec- magasság
kg	m ²	cm
< 1	0,25	60
1 - 3	0,35	75
3 - 5	0,50	80
5 - 7	0,70	85
7 - 9	0,90	90
9 - 15	1,10	125
15 - 25	1,50	125

Megjegyzés: a 'ketrec-magasság' meghatározását lásd a 6. táblázat alatt.

10. TÁBLÁZAT

Irányelvek sertések ketrecben történő tartásához
(tenyésztésnél vagy kísérletek alatt)

A sertés súlya	Minimális ketrec- alapterület sertésenként	Minimális ketrec- magasság
kg	m ²	cm
5 - 15	0,35	50
15 - 25	0,55	60
25 - 40	0,80	80

Megjegyzés: A táblázat malacok esetében is érvényes. Sertéseket általában nem szabad ketrecben tartani, hacsak a kísérlet céljai ezt nem kívánják, de akkor is csak minimális időtartamra.

A 'ketrec-magasság' meghatározását lásd a 6. táblázat alatt.

11. TÁBLÁZAT

Irányelvek farmállatok ólban történő tartásához (tenyésztésnél, kísérletek alatt, felhasználó intézetekben)

Faj és súly	Minimális ólapterület	Minimális ólhosszúság	Minimális ólelválasztási magasság	Minimális ólapterület csoportok esetén	Minimális etető- hosszúság fejenként
kg	m ²	M	m	m ² /állat	m
Sertés 10 - 30	2	1,6	0,8	0,2	0,20
30 - 50	2	1,8	1,0	0,3	0,25
50 - 100	3	2,1	1,2	0,8	0,30
100 - 150	5	2,5	1,4	1,2	0,35
> 150	5	2,5	1,4	2,5	0,40
Juh < 70	1,4	1,8	1,2	0,7	0,35
Kecske < 70	1,6	1,8	2,0	0,8	0,35
Szarvasmarha < 60	2,0	1,1	1,0	0,8	0,30
60 - 100	2,2	1,8	1,0	1,0	0,30
100 - 150	2,4	1,8	1,0	1,2	0,35
150 - 200	2,5	2,0	1,2	1,4	0,40
200 - 400	2,6	2,2	1,4	1,6	0,55
> 400	2,8	2,2	1,4	1,8	0,65
Felnőtt lovak	13,5	4,5	1,8	-	-

12. TÁBLÁZAT

Irányelvek farmállatok istállóban történő elhelyezésére (Tenyésztésnél, kísérletek során, felhasználói létesítményekben)

Faj és súly kg	Minimális istállóterület m ²	Minimális istállóhossz m	Minimális box- elválasztási magasság m
Sertés 100 - 150	1,2	2,0	0,9
> 150	2,5	2,5	1,4
Juh < 70	0,7	1,0	0,9
Kecske < 70	0,8	1,0	0,9
Szarvasmarha 60 - 100	0,6	1,0	0,9
100 - 150	0,9	1,4	0,9
150 - 200	1,2	1,6	1,4
200 - 350	1,8	1,8	1,4
350 - 500	2,1	1,9	1,4
> 500	2,6	2,2	1,4
Felnőtt lovak	4,0	2,5	1,6

Megjegyzés: Az istálló boksztokat megfelelő szélesre kell méretezni, hogy az állatok kényelmesen fekhessenek.

13. TÁBLÁZAT

Irányelvek szárnyasok ketrecben történő tartásához
(tenyésztéshez, kísérletek során és felhasználó intézetekben)

Fajok és súly g	Minimális tér egy szárnyashoz cm ²	Minimális tér két szárnyashoz cm ² /szárnyas	Minimális tér 3 vagy több szárnyashoz cm ² /szárnyas	Minimális ketrec- magasság cm	Minimális etetőhossz szárnyasonként cm
Csirke 100 - 300	250	200	150	25	3
300 - 600	500	400	300	35	7
600 - 1 200	1 000	600	450	45	10
1 200 - 1 800	1 200	700	550	45	12
1 800 - 2 400	1 400	850	650	45	12
(Felnőtt hím)					
> 2 400	1 800	1 200	1 000	60	15
Fürj 120 - 140	350	250	200	15	4

Megjegyzés: a 'terület' a belülről, vízszintesen mért ketrec-hossz és -szélesség szorzatát jelenti. *Nem* a padlózat-hosszúság és -szélesség szorzatát.

a 'ketrec-magasság' meghatározását lásd a 6. táblázat alatt.

Rácsos padlózatnál a ráctávolság maximum 10 x 10 mm kiscsirkéknél, 25 x 25 mm jércéknél és felnőtt szárnyasoknál. A lejtésszög nem lehet nagyobb, 14%-nál (8°). Az ivóvályú hossza ugyanakkora legyen, mint az etetővályúé. Ha szópókát vagy csészét használnak, minden szárnyasnak kettőhöz kell hozzáférnie. A ketreceket ülőrudakkal kell ellátni, és az egyedül elhelyezett szárnyasoknak lehetőséget kell adni arra, hogy lássák a másikat.

1. ÁBRA

Egerek

(tenyésztéshez és kísérletek során)

Minimális ketrec-alapterület

Az egér súlyának függvényében a vastag, EU - EU-vonal jelzi az állat számára szükséges minimális alapterületet.

Weight... = egy egér súlya (gr)

Cage...= Ketrec-alapterület (cm²)

2. ÁBRA

Patkányok

(tenyésztéshez és kísérletek során)

Minimális ketrec-alapterület

A patkány súlyának függvényében a vastag, EU - EU-vonal jelzi az állat számára szükséges minimális alapterületet.

Weight... = egy patkány súlya (gr)

Cage...= Ketrec-alapterület (cm²)

3. ÁBRA

Szíriai hörcsögök

(tenyésztéshez és kísérletek során)

Minimális ketrec-alapterület

A szíriai hörcsög súlyának függvényében a vastag, EU - EU-vonal jelzi az állat számára szükséges minimális alapterületet.

Weight... = egy szíriai hörcsög súlya (gr)

Cage...= Ketrec-alapterület (cm²)

4. ÁBRA

Tengeri malacok (tenyésztéshez és kísérletek során) **Minimális ketrec-alapterület**

A tengeri malac súlyának függvényében a vastag, EU - EU-vonal jelzi az állat számára szükséges minimális alapterületet.

Weight... = egy tengeri malac súlya (gr)

Cage...= Ketrec-alapterület (cm²)

5. ÁBRA

Nyulak (tenyésztéshez és kísérletek során) **Minimális ketrec-alapterület**

A nyúl súlyának függvényében a vastag, EU - EU-vonal jelzi az állat számára szükséges minimális alapterületet.

Weight... = egy nyúl súlya (kg)

Cage...= Ketrec-alapterület (m²)

6. ÁBRA

Nyulak (szaporításnál) **Minimális ketrec-alapterület nőtény nyúl részére, el nem választott alommal**

A nőtény nyúl súlyának függvényében a vastag, EU - EU-vonal jelzi az állat számára szükséges minimális alapterületet.

Weight... = egy nőtény nyúl súlya (kg)

Cage...= Ketrec-alapterület (m²)

7. ÁBRA

Macskák

(tenyésztéshez és kísérletek során)

Minimális ketrec-alapterület

A macska súlyának függvényében a vastag, EU - EU-vonal jelzi az állat számára szükséges minimális alapterületet.

Weight... = egy macska súlya (kg)

Cage...= Ketrec-alapterület (m^2)

8. ÁBRA

Útmutató a ketrecenkénti egerek száma és a ketrec-alapterület közötti összefüggéshez

(tenyésztéshez és kísérletek során)

A vonalak az átlagsúlyt jelentik és megfelelnek az 1. ábrán található EU-EU vonalnak.

Cage...= Ketrec-alapterület (cm^2)

Minimum...= Minimális ketrec-alapterület

Number... = Az egerek száma

Az egérketrec minimális magassága: 12 cm

9. ÁBRA

Útmutató a ketrecenkénti patkányok száma és a ketrec-alapterület közötti

összefüggéshez

((tenyésztéshez és kísérletek során))

A vonalak az átlagsúlyt jelentik és megfelelnek a 2. ábrán található EU-EU vonalnak.

Cage...= Ketrec-alapterület (cm^2)

Minimum...= Minimális ketrec-alapterület

Number... = A patkányok száma

A patkányketrec minimális magassága: 14 cm

10. ÁBRA

Útmutató a ketrecenkénti hörcsögök száma és a ketrec-alapterület közötti összefüggéshez (tenyésztéshez és kísérletek során)

A vonalak az átlagsúlyt jelentik és megfelelnek a 3. ábrán található EU-EU vonalnak.

Cage...= Ketrec-alapterület (cm²)

Minimum...= Minimális ketrec-alapterület

Number... = A hörcsögök száma

A hörcsögetrec minimális magassága: 12 cm

11. ÁBRA

Útmutató a ketrecenkénti tengeri malacok száma és a ketrec-alapterület közötti összefüggéshez (tenyésztéshez és kísérletek során)

A vonalak az átlagsúlyt jelentik és megfelelnek a 4. ábrán található EU-EU vonalnak

Cage...= Ketrec-alapterület (cm²)

Minimum...= Minimális ketrec-alapterület

Number... = A tengeri malacok száma

A tengerimalac-ketrec minimális magassága: 18 cm

12. ÁBRA

Útmutató a ketrecenkénti nyulak száma és a ketrec-alapterület közötti összefüggéshez (tenyésztéshez és kísérletek során)

A vonalak az átlagsúlyt jelentik és megfelelnek az 5. ábrán található EU-EU vonalnak.

Cage...= Ketrec-alapterület (m²)

Minimum... = minimális ketrec-alapterület > 750 gr

minimális ketrec-alapterület < 750 gr

Number... = A nyulak száma

A nyúlketrec minimális magassága: lásd 3. táblázatot.

Szószedet

COUDIR 86/609/EEC

Convention on International Trade in Endangered Species of Fauna and Flora	Az állat- és növényvilág veszélyeztetett fajainak nemzetközi kereskedelmére vonatkozó Egyezmény
---	---

European Convention for the Protection of Animals kept for Farming Purposes	A gazdálkodási célokra tartott állatok védelméről szóló Európai Egyezmény
--	--

International Air Transport Association	Nemzetközi Légiszállítási Egyesülés
---	-------------------------------------

Animal Air Transport Association	Állat-Légiszállítási Egyesülés
----------------------------------	--------------------------------